

07.01.2023

Virtain kaupunki sivistyslautakunta ja kaupunginhallitus

Liedenpohjan Maamiesseura kiittää mahdollisuudesta tuoda esiin näkemyksiämme koskien Liedenpohjan koulun tilannetta. Lausuntonamme toteamme seuraavaa:

TAUSTAA

Virroilla on tehty vuosikymmenten ajan pitkäjänteistä työtä koko kunnan kehittämiseksi ja elinvoimaisuuden edistämiseksi, niin kaupungin kun yhdistysten ja aktiivisten henkilöiden toimesta. Uskomme, että näiden toimenpiteiden ansiosta koko Virtain kaupungin kehitys ja kaupungin talous on saatu pysymään tasapainossa sekä palvelut ja työpaikat pidettyä vielä kohtuullisesti omalla paikkakunnalla. Virroilla on myös viisaasti panostettu hajautettuihin palveluratkaisuihin useiden muiden paikkakuntien keskittäessä palvelujaan ensin kunta/kaupunkikeskuksiin ja siitä hiljalleen yhä etäämmälle.

Liedenpohjassa kylää on kehitetty ja kehitetään edelleen niin Maamiesseuran kuin kyläyhdistyksenkin ja monien muiden henkilöiden toimesta. Kylään on rakennettu Liedenpohjan Maamiesseuran toimesta kattava valokuituverkko, joka mahdollistaa muun muassa paikkariippumattoman työn. Viime keväänä toteutettiin kampanja, jonka ansiosta kylään muutti lapsiperhe ja tätä kampanjointia, jonka kautta pyritään löytämään vajaakäyttöisiä asuinrakennuksia myyntiin tai vuokralle jatketaan edelleen.

LIEDENPOHJAN KOULUN TILANNE

Liedenpohjan Maamiesseura tiedostaa koulun oppilasmääräennusteen olevan huolestuttava, silmällä pitäen koulun mahdollisuutta jatkaa. Tämän vuoksi tarjoamme yhteistyötämme ja ilmaisemme tahtotilamme, että olemme luonnollisesti valmiit tekemään kaiken voitavamme, jotta kylään ja koko paikkakunnalle saadaan uusia asukkaita, erityisesti lapsiperheitä.

Tiedostamme myös, että Virtain kaupunki on aikanaan tehnyt päätöksen, että mikäli koulun oppilasmäärä laskee pysyvästi alle 20 oppilaan ryhdytään selvittämään koulun lakkauttamista. Tämän vuoksi esitämme seuraavaa toimenpideohjelmaa toteutettavaksi yhteistyössä Virtain kaupungin kanssa.

TOIMENPITEET KOKO PAIKKAKUNNAN ELINVOIMAN EDISTÄMISEKSI

- 1) Liedenpohjan koulun osalta lakkautuspäätös siirretään vuodella eteenpäin. Tarkoituksenmukaista on, että vuoden 2023 aikana tehdään koko kunnan alueella lapsi- ja perhevaikutusten selvitys, jossa

tarkastellaan muun muassa lapsimäärän ennusteita, kylien palveluja perheille ja erityisesti lapsille sekä arvioidaan mahdollisia kuljetuskustannuksia, mikäli palveluja keskitettäisiin.

- 2) Jatketaan erinomaisia elinvoimapakein toimenpiteitä ja laaditaan vuoden 2023 aikana lapsiperhestrategia, jonka tavoitteena on edistää entisestään perheiden muuttoa paikkakunnalle. Osana elinvoimastrategiaa selvitetään mahdollisuudet järjestää varhaiskasvatuksen palveluja hajautetusti. Yksi selvitettävä malli voisi olla se, että tulevaisuudessa varhaiskasvatusta järjestetään myös kyläkouluilla ja alakoulun luokat 0–4 voisivat jatkaa myös yksiopeittaisina. Rajaksi toiminnalle voisi laittaa esimerkiksi 12 lasta.
- 3) Kaikille kyläkouluille toteutetaan kiireellisenä toimenpiteenä energiaremontit. Liedenpohjassa maatalous ja erityisesti karjatalous ovat vahvoja tuotantosuuntia. Jo nykyään ja tulevaisuudessa viljelijät ovat tärkeitä tekijöitä maaperän hiilensidonnassa, luontokadon estämisessä ja luonnon monimuotoisuuden edistämässä. Liedenpohjassa on tehty muutama vuosi sitten esiselvitys biokaasulaitoksen rakentamisesta ja tätä työtä jatketaan kuluvan vuoden aikana, tavoitteena saada Liedenpohjaan laitos, joka voi tuottaa lämpöä ja energiaa myös koulun tarpeisiin.
- 4) Hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa vuoden alussa kunnan vastuulle jää muu hyvinvointitoiminta, joka pitää sisällään ennaltaehkäisevän toiminnan. Hyvinvointialueen toiminnassa painotetaan monikanavaisiin, digitaalisiin ja liikkuviin palveluihin. Tämä suunta on kannatettava, mutta on myös muistettava, että on paljon sellaisia henkilöitä, jotka eivät palvelua pysty käyttämään. Digitaaliset palvelut eivät koskaan voi, eivätkä saa korvata henkilökohtaista palvelua. Myös ennaltaehkäisevässä toiminnassa kohtaamiset ovat tärkeitä. Kyläkouluista on mahdollista kehittää eri sukupolvien välisiä kohtaamispaikkoja, jossa eri ikäiset ihmiset tapaavat toisiaan. Liedenpohjassa tästä on jo hyviä kokemuksia, sillä Maamiesseuran ylläpitämässä kotiseutumuseossa järjestetään koulun ja Maamiesseuran yhteistyönä yhteisiä tapaamisia ja tutustumis- ja opintokäyntejä. Tätä toimintaa jatketaan edelleen ja sitä on myös mahdollista laajentaa yhteistyössä kaupungin kanssa.
- 5) Maaseutuasumisen mahdollisuuksia on mahdollista edistää edelleen myöntämällä vapaa-ajan asuntojen muuttamisen lupia vakituisiksi asunnoiksi aina kun se on mahdollista. Luotamme päätöksissä viranomaisvalmisteluun ja päätöksentekijöihin ja toivomme, että päätöksistä valittamisessa käytettäisiin suurta harkintaa, sillä jokainen valitus syö paikkakunnan elinvoimaa.
- 6) On tarpeen, että kuntamarkkinointiin panostetaan edelleen, nyt myös kylien osalta. Kyliltä löytyy valmiutta olla mukana mahdollisuuksien mukaan eri markkinointitapahtumissa. Virtain kyläkoulut ovat profiloituneet jo useita vuosia sitten ja tätä profilointia tulisi hyödyntää aiempaa enemmän. Liedenpohjan Maaseutu- ja Luontokoulu Ilmarisen osalta tämä profiloituminen näkyy muun muassa koulun ja kylän hyvänä yhteistyönä josta esimerkkinä mainittakoon yhdessä koulun kanssa järjestämämme tutustumiskäynnit maatiloilla. Olemme valmis jatkamaan ja kehittämään tätä toimintaa edelleen.

- 7) Huoltovarmuus on noussut viime vuoden aikana aivan uuteen merkitykseen. Myös tämä näkökulma tukee koko paikkakunnan elinvoimaisuuden edistämistä ja hajautettua palvelutuotantoa. Virroilla on sekä keskustassa kattava vesijohtoverkosto, jota ylläpidetään sekä Virtain vesiosuuskunnan, että kylien vesiosuukuntien toimesta. Kylät ovat myös panostaneet infraan rakennuttamalla kattavan valokuituverkoston lähes koko paikkakunnalle. Näistä näkökulmista kylissä on tasavertaiset mahdollisuudet elää ja asua. Huoltovarmuutta vahvistaa myös kunnan palvelut kylissä. Näistä tärkeimmät ovat koulu- ja varhaiskasvatuksen sekä kansalaisopiston palvelut. Liedenpohjan Maamiesseura ja myös Liedenpohjan Vesiosuuskunta ovat valmiita yhteistyössä kaupungin kanssa kehittämään näitä palveluja edelleen.
- 8) Myös kolmannen sektorin vapaaehtoistyö ja erityisesti nuorisoseuran-, kyläyhdistysten ja muiden yhdistysten kylätalojen ylläpito tarvitsee myös yleisinä, julkisina kokoontumistiloina kiireellisesti nykyistä suurempaa, käyttöasteensa mukaista tukea toiminnan ja talouden näkökulmasta.
- 9) Turvallisuuden ja kylän myönteisen kehityksen sekä myös liikenteen vähentämisen näkökulmasta kevyen liikenteen väylien rakentaminen myös kyläkeskuksiin on tarpeellista. Myös tämä kylien keskustojen kokonaisvaltaisen maankäytön, kaavoituksen ja infran suunnittelu on tarpeen ottaa tarkasteluun yhteistyössä kaupungin kanssa.

MUUT PERUSTELUT KOULUN TOIMINNAN JATKAMISELLE

Vuoden 2021 tilikauden tulos oli 1 866 304 ja tilikauden ylijäämä oli 2 043 594 euroa. Myös tilikauden 2022 ennustetaan olevan ylijäämäinen, samoin talousarvio vuodelle 2023 on hyväksytyn talousarvion mukaan ylijäämäinen noin 300 000 euroa. Kyläkoulujen lakkautuksia perustellaan yleisesti kustannussäästöillä. Tarkastellessa Virtain kaupungin talousarviota ja taseen ylijäämää, taloudellista perustetta ei ole. Jo vuonna 2004 julkaistussa Eira Korpisen tutkimuksessa Eläköön kyläkoulu! on todettu, että kaikissa kunnissa lakkautuksilla ei ole saatu taloudellisia säästöjä.

YHTEENVETO

Liedenpohjan Maamiesseura ry ymmärtää Liedenpohjan koulun toiminnan jatkamisen haasteet, siitä näkökulmasta että oppilasmäärä uhkaa laskea pysyvästi alle 20 oppilaan. Vielä näin ei kuitenkaan ole tapahtunut ja myöskään Virtain kaupungin talous ei lukujen perusteella edellytä, leikkaustoimia. Päinvastoin Virtain kaupunki on viime vuosina erinomaisella tavalla panostanut kunnan elinvoimaisuuteen laajentamalla paljon positiivista julkisuutta saaneen elinvoimapaketin toimenpiteitä.

Liedenpohjan Maamiesseura ry tarjoaa rakentava yhteistyötä erityisesti Liedenpohjan, mutta myös koko paikkakunnan myönteiseen kehittymiseen muun muassa yllä esitetyillä toimenpiteillä. Toivomme, että eteenpäin katsova keskustelu jatkuu ja sen johdosta käynnistetään elinvoimapaketin seuraavan osan valmistelu, jossa panostetaan asumis- ja palvelumahdollisuuksiin koko kunnan alueella.

Liedenpohjan Maamiesseuran johtokunta

Markku Ojaluoma

Hannu Koivunen

Puheenjohtaja